Series

A

OCT-16226
Paper-II
DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES

Question Booklet Serial No. प्रश्नपत्रिका अनुक्रमांक

A

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) .....

   (Name) .....

2. (Signature) .....

   (Name) .....

Seat No. | | | | | | | | |
(In figures as in Admit Card)

Seat No. .....
(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |
(To be filled by the Candidate)

Time Allowed : 2 Hours] **[Maximum Marks : 200**

Number of Pages in this Booklet : **32**

Number of Questions in this Booklet : **100**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **100** objective type questions. **Each** question will carry **two** marks. **All** questions of Paper II will be **compulsory**.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. **Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.**
   (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. **Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes.** Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
   (iii) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (B) is the correct response.
   (A) ● (C) (D)
   Following wrong methods should not be used as they are not recognised by scanning machine in digitized assessment. Candidate using such method will be responsible for their loss.

WRONG METHODS
(A) ✓ (C) (D) (A) ✗ (C) (D) (A) ◒ (C) (D) (A) (B) (C) (D)

5. Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
12. There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या OMR उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत **100** बहुविकल्प प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात :
   (i) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. **स्टीकर सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्वीकारू नये.**
   (ii) पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. **पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/ प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी.** त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी.
   (iii) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (B) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) ● (C) (D)
   खालील चुकीच्या पद्धती वापरू नये, कारण डिजिटाइज्ड (Digitized) मूल्यांकनात स्कॅनिंग मशीन त्यांना ओळखत नाही. त्या पद्धती वापरून नुकसान झाल्यास त्यास विद्यार्थीच जबाबदार असतील.

चुकीची पद्धती
(A) ✓ (C) (D) (A) ✗ (C) (D) (A) ◒ (C) (D) (A) (B) (C) (D)

5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत**. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेवर नमूद केलेल्या ठिकाणाव्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
12. चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

A

Defence and Strategic Studies

Paper II

रक्षा एवं सामरिक अध्ययन

प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes] **[Maximum Marks : 200**

Note : This Paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत **शंभर (100)** बहुविकल्प प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. Who is famous as Chanakya of Italy and well known strategic thinker for war policy, strategy, morality and renaissance of the art of war ?
   (A) Jomini
   (B) Marx
   (C) Che Guevara
   (D) Niccolo Machiavelli

2. Who opined that "A good strategy is the basic requirement of success" ?
   (A) Kautilya
   (B) Jomini
   (C) Machiavelli
   (D) Henry Kissinger

3. Who said "Non-violence is a weapon of the strong" ?
   (A) K. Subramanyam
   (B) M. K. Gandhi
   (C) Nehru
   (D) Kissinger

1. जे इटलीचे चाणक्य म्हणून प्रसिद्ध आहेत आणि युद्धाचे धोरण, रणनीती, नैतिकता आणि युद्धकलेचे पुनरुज्जीवन. _____ या बाबत व्यूहात्मक विचारवंत म्हणून ओळखले जातात.
   (A) जोमिनी
   (B) मार्क्स
   (C) चे गुव्हेरा
   (D) निकोलो मॅकेव्हली

2. ''यश हा उत्तम युद्धनीतीचा मूलभूत घटक आहे'' हे विधान कोणी केले ?
   (A) कौटिल्य
   (B) जोमिनी
   (C) मॅकेव्हली
   (D) हेन्री किसींगर

3. ''अहिंसा हे शक्तिवान व्यक्ति चे शस्त्र आहे'' हे विधान कोणी केले ?
   (A) के. सुब्रह्मन्यम
   (B) एम. के. गांधी
   (C) नेहरू
   (D) किसींगर

4. Who served as the United States Secretary of State and National Security Advisor in the presidential administration of Richard Nixon and Gerald Ford between 1969 and 1977 ?

(A) Warren Christopher

(B) Antony Blinken

(C) Henry Alfred Kissinger

(D) Richard N. Cooper

5. Match List – I with List – II and select the correct answer using the codes given below.

List – I (Thinkers)	**List – II (Strategic Theory)**
I. Douhet	a. Sea Power
II. Mackinder	b. Rimland Theory
III. Spykman	c. Air Power
IV. Mahan	d. Heartland

Codes :

	I	**II**	**III**	**IV**
(A)	a	b	c	d
(B)	c	d	b	a
(C)	b	a	d	c
(D)	d	c	a	b

6. 'Spartley' Island situated in the

(A) Gulf of Thailand

(B) South China Sea

(C) Yellow Sea

(D) East China Sea

4. १९६९ ते १९७७ दरम्यान रिचर्ड निक्सन आणि गेराल्ड फोर्ड याच्या अध्यक्षीय प्रशासनात युनायटेड स्टेट्सचे राज्य सचिव आणि राष्ट्रीय सुरक्षा सल्लागारा म्हणून कोणी काम केले ?

(A) वारेन क्रीस्टोफर

(B) अन्थोनी ब्लींकन

(C) हेन्री अलफ्रेड किसींगर

(D) रिचार्ड एन. कूप्पर

5. यादी – I आणि यादी – II जुळवा आणि खाली दिलेली अद्याक्षरे वापरून योग्य उत्तर निवडा.

यादी – I (विचारवंत)	**यादी – II (रणनीती सिद्धांत)**
I. दोहित	a. सागरी सामर्थ्य
II. मॅकिन्डर	b. रिमलॅन्ड थिअरी
III. स्पाईकमॅन	c. हवाई सामर्थ्य
IV. महान	d. मर्मभूमीचा सिद्धांत

संकेतांक :

	I	**II**	**III**	**IV**
(A)	a	b	c	d
(B)	c	d	b	a
(C)	b	a	d	c
(D)	d	c	a	b

6. 'स्पार्टले' बेट कुठे आहे

(A) गल्फ ऑफ थायलॉन्ड

(B) साउथ चायना समूद्र

(C) यलो समूद्र

(D) पूर्व चायना समूद्र

7. Who conducted Nuclear test in Lopnur ?

(A) France

(B) North Korea

(C) China

(D) UK

8. Who chairs the Defence Acquisition Council in India ?

(A) President

(B) Prime Minister

(C) Defence Minister

(D) Army Chief

9. Limpiyadhura water stream of _____ river.

(A) Tista

(B) Gandak

(C) Koshi

(D) Kali

10. 'Daulat Beg Oli' situated in

(A) Jammu and Kashmir

(B) Ladakh

(C) Uttarakhand

(D) Arunachal Pradesh

7. लोपनुर येथे अण्वीक चाचणी कोणत्या देशाने घेतली ?

(A) फ्रान्स

(B) उत्तर कोरिया

(C) चीन

(D) ब्रिटन

8. भारतातील संरक्षण अधिग्रहण परिषदेचे पदसिद्ध अध्यक्ष कोण असतात ?

(A) राष्ट्रपति

(B) प्रधानमंत्री

(C) संरक्षण मंत्री

(D) आर्मी चीफ

9. लिम्पीयाधुरा या नदीचा जळप्रवाह पुढीलपैकी कोणाशी संबंधित आहे ?

(A) तिस्ता

(B) गंडक

(C) कोसी

(D) काली

10. 'दौलत बेगी ओळी' पुढीलपैकी कोणाशी संबंधित आहे ?

(A) जम्मू आणि काश्मीर

(B) लडाख

(C) उत्तराखंड

(D) अरुणाचल प्रदेश

11. Who among the following is associated with the 'Theory of Brinkmanship' ?

(A) Eisenhower

(B) John Foster Dulles

(C) Donald Brennan

(D) John F. Kennedy

11. पुढीलपैकी कोण 'थिअरी ऑफ ब्रिन्कमॅनशिप'शी संबंधित आहे ?

(A) आयसेनहॅवर

(B) जॉन फोस्टर डलेस

(C) डोनाल्ड ब्रेनन

(D) जॉन एफ. केनडी

12. Who developed massive retaliation nuclear strategy ?

(A) John Foster Dulles

(B) Robert McNamara

(C) Thomas Schelling

(D) Bernard Brodie

12. बलशाली प्रतिकाराबाबत अण्वीक युद्धनीतीचा विकास कोणी केला ?

(A) जॉन फोस्टर डलेस

(B) रॉबर्ट मॅकनॅमरा

(C) थॉमस शेलींग

(D) बर्नार्ड ब्रोडी

13. Where is Kudankulam nuclear reactor located ?

(A) Rajasthan

(B) Gujarat

(C) Tamil Nadu

(D) Karnataka

13. कुदनकुलम न्यूक्लीअर रिॲक्टर पुढीलपैकी कोणत्या ठिकाणी आहे ?

(A) राजस्थान

(B) गुजरात

(C) तामिलनाडू

(D) कर्नाटका

14. Match the following.

(Stages)	(Feature)
a. First stage	i. Thorium based nuclear reactors
b. Second stage	ii. Pressurised heavy water reactor
c. Third stage	iii. Fast breeder reactor

(A) a – ii, b – iii, c – i

(B) a – i, b – iii, c – ii

(C) a – iii, b – ii, c – i

(D) a – ii, b – i, c – iii

15. What is Comprehensive but Differentiated Responsibility (CBDR) ?

i. Polluter should pay.

ii. Developing countries can increase carbon emission.

iii. Developed countries have to bring down carbon emission.

(A) All three are correct

(B) All three are wrong

(C) i and ii are correct and iii is wrong

(D) i and ii are wrong and iii is correct

14. जोड्या लावा.

(स्टेजेस)	(गुणधर्म)
a. फर्स्ट स्टेज	i. थोरियम बेस्ड न्यूक्लीअर रिॲक्टर
b. सेकन्ड स्टेज	ii. प्रेशराईज्ड हेवी वॉटर रिॲक्टर
c. थर्ड स्टेज	iii. फास्ट ब्रिडर रिॲक्टर

(A) a – ii, b – iii, c – i

(B) a – i, b – iii, c – ii

(C) a – iii, b – ii, c – i

(D) a – ii, b – i, c – iii

15. सर्व समावेशकपण जबाबदारी मात्र भिन्न म्हणजे काय ?

i. प्रदूषण करणाऱ्याने आर्थिक दंड (मोबदला) द्यावा.

ii. विकसनशील देश कार्बन उत्सर्जनाचे प्रमाण वाढ़ावू शकतात.

iii. विकसित राष्ट्रांनी कार्बन उत्सर्जनाचे प्रमाण कमी करावे.

(A) वरील तिन्ही पर्याय बरोबर आहेत

(B) वरील तिन्ही पर्याय चूक आहेत

(C) i आणि ii पर्याय बरोबर आणि iii या पर्याय चूक आहे

(D) i आणि ii पर्याय चूक आणि iii या पर्याय बरोबर आहे

16. Which among the following is *not* part of Export Control Regime ?
    (A) Nuclear Suppliers Group (NSG)
    (B) Missile Technology Control Regime (MTCR)
    (C) Australia Group
    (D) Comprehensive Test Ban Treaty (CTBT)

17. Which among the following is *not* a Betton Wood Institution ?
    (A) World Bank
    (B) International Monetary Fund (IMF)
    (C) GATT and WTO
    (D) G-20

18. World Bank consists of
    i. International Bank for Reconstruction and Development (IBRD)
    ii. International Development Agency (IDA)
    iii. International Finance Corporation (IFC)
    (A) Only i and ii
    (B) Only i and iii
    (C) Only ii and iii
    (D) All three

19. What is "beggar thy neighbour policy" ?
    (A) Free trade policy
    (B) Protectionist policy
    (C) Low tariff
    (D) Removal of trade barriers

16. पुढीलपैकी कोणता घटक हा एक्सपोर्ट कन्ट्रोल रिजाईमचा भाग **नाही** ?
    (A) न्युक्लीअर सप्लायर्स ग्रुप
    (B) मिसाईल टेक्नॉलॉजी कन्ट्रोल रिजाईम
    (C) ऑस्ट्रेलीया ग्रुप
    (D) सर्वसमावेशक अण्वस्त्र प्रसारबंदी करार

17. पुढीलपैकी कोणता घटक हा बेटॉन वुड इन्स्टीट्यूटशी संबंधित **नाही** ?
    (A) जागतिक बँक
    (B) इन्टरनॅशनल मॉनेटरी फंड
    (C) गॅट आणि जागतिक व्यापार संघटन
    (D) जी–20

18. जागतिक बँकेत पुढील घटकांचा समावेश आहे
    i. ईन्टरनॅशनल बँक फॉर रिकन्स्ट्रक्शन ॲन्ड डेव्हलपमेन्ट
    ii. ईन्टरनॅशनल डेव्हलपमेन्ट एजन्सी
    iii. ईन्टरनॅशनल फायनान्स कार्पोरेशन
    (A) फक्त i आणि ii
    (B) फक्त i आणि iii
    (C) फक्त ii आणि iii
    (D) i, ii आणि iii

19. ''बेगर दाय नेबर्स पॉलीसी'' म्हणजे काय ?
    (A) फ्रि ट्रेड पॉलीसी
    (B) प्रोटेक्शनिस्ट पॉलीसी
    (C) लो–टॅरिफ
    (D) रिमुव्हल ऑफ ट्रेड बॅरीअर्स

20. Which of these institutions is *not* a part of the World Bank Community ?

(A) IFC

(B) TDA

(C) WTO

(D) IBRD

21. Which group of chiefs led the 1971 war ?

(A) Field Marshal SHFJ Maneckshaw, Admiral S. M. Nanda and Air Chief Marshal I. H. Latif

(B) Field Marshal SHFJ Maneckshaw, Admiral S. M. Nanda and Marshal of Air Force Arjan Singh

(C) Field Marshal SHFJ Maneckshaw, Admiral S. M. Nanda and Air Chief Marshal P. C. Lal

(D) Field Marshal SHFJ Maneckshaw, Admiral V. S. Shekhawat and Air Chief Marshal P. C. Lal

22. In the Mackinder's Heartland theory 'Insular Crescent' is referred to

(A) Eurasia

(B) Island Countries/Continents

(C) Central Asia

(D) Eastern Europe

20. पुढीलपैकी कोणते संघटन हे वर्ल्ड बँक कम्युनिटीशी संबंधित **नाही** ?

(A) आय. एफ. सी.

(B) टी. डी. ए.

(C) डब्ल्यू. टी. ओ.

(D) आय. बी. आर. डी.

21. कोणत्या गटाच्या प्रमुखानी १९७१ च्या युद्धाचे नेतृत्व केले ?

(A) फील्ड मार्शल मानिकशाह, अडमीरल एस. एम. नंदा, ऐअर चीफ मार्शल आई. एच. लतीफ

(B) फील्ड मार्शल मानिकशाह, अडमीरल एस. एम. नंदा, ऐअर चीफ मार्शल अरजन सिंह

(C) फील्ड मार्शल मानिकशाह, अडमीरल एस. एम. नंदा आणि ऐअर चीफ मार्शल पी. सी. लाल

(D) फील्ड मार्शल मानिकशाह, अडमीरल वी. एस. शेखावत आणि ऐअर चीफ मार्शल पी. सी. लाल

22. मॅकिन्डर यांच्या मर्मभूमीच्या सिद्धान्तामध्ये ''इनसुलार क्रिसिन्टला'' काय संबोधण्यात आले आहे ?

(A) युरेशिया

(B) द्विप देश/खंड

(C) मध्य आशिया

(D) ईस्टर्न युरोप

23. The term 'Détente' refers to

(A) Relaxation of tensions between two or more States

(B) Accretion of economic co-operation

(C) Friendly relations between two or more States

(D) Military alliance between two or more States

24. Which amongst the following treaties declared 'the renunciation of war as an instrument of national policy' ?

(A) Kellogg-Briand Pact 1928

(B) Treaty of Versailles 1919

(C) Potsdam Agreement 1945

(D) Treaty of Westphalia 1648

25. Who authored book entitled 'The Meaning of Environmental Security : Ecological Politics and Policy in the New Security Era' ?

(A) Peter Hough

(B) Jon Barnett

(C) Rita Floyd

(D) Simon Dalby

26. Which Revolution in Military Affairs led to the development of effective cannons and siege warfare ?

(A) The Infantry Revolution

(B) The Artillery Revolution

(C) Information Revolution

(D) Nuclear Revolution

23. देतांना (Détente) ही संकल्पना पुढीलपैकी कोणाशी संबंधित आहे ?

(A) दोन किंवा दोनपेक्षा जास्त राष्ट्रांमध्ये तणाव निवारण करणे

(B) आर्थिक सहकार्यात वृद्धी/वाढ

(C) दोन किंवा त्यापेक्षा जास्त राष्ट्रांमध्ये मैत्रीपूर्ण संबंध

(D) दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक राष्ट्रांमध्ये लष्करी करार

24. खालीलपैकी कोणत्या करारानुसार घोषणा करण्यात आली कि युद्ध टाळणे, युद्धाचा त्याग करणे हे राष्ट्रीय धोरण असणार ?

(A) किलोग–ब्रियांड पॅक्ट १९२८

(B) ट्रीटी ऑफ व्हर्साय १९१९

(C) पोटसडॅम ॲग्रीमेन्ट १९४५

(D) ट्रीटी ऑफ वस्टेफालीया १६४८

25. 'द मीनिंग ऑफ ईनव्हॉयरनमेन्ट सिक्युरिटी : इकॉलॉजिकल पॉलीटिक्स ॲन्ड पॉलीसी इन द न्यू सिक्युरिटी ईरा' ह्या पुस्तकाचे लेखक कोण आहे ?

(A) पीटर हॉग

(B) जॉन बारनेट

(C) रिटा फ्लाईड

(D) सायमन डलबी

26. खालीलपैकी कोणत्या क्रांतीमुळे लष्करी क्षेत्रात प्रभावीपणे तोफा आणि घेराल युद्ध पद्धतीवर प्रभाव पडला ?

(A) दि इन्फंट्री रिव्होलुशन

(B) दि आर्टिलरी रिव्होलुशन

(C) इनफॉर्मेशन रिव्होलुशन

(D) न्यूक्लीअर रिव्होलुशन

27. Which Revolution in Military Affairs had displaced the dominant role of heavy cavalry in the battle field ?

(A) The Infantry Revolution

(B) The Artillery Revolution

(C) Gun-powder Revolution

(D) Fortification Revolution

28. Which country launched a remote-sensing satellite named ARKTIKA-M N1 in 2021, to monitor Arctic climate and environment ?

(A) China

(B) Russia

(C) Germany

(D) United States

29. The appropriate terminology for the application of technology both in civil and military is known as

(A) Combined Technology

(B) Dual use Technology

(C) Civil-military Technology

(D) All purpose Technology

30. Where Gas Turbine Research Establishment (GTRE) is located ?

(A) Hyderabad

(B) Madras

(C) Bengaluru

(D) Cochin

27. लष्करी क्षेत्रात कोणत्या क्रांतीमुळे घोडदलाचे वर्चस्व संपुष्टात आले ?

(A) दि इनफन्ट्री रिव्होलुशन

(B) दि आर्टिलरी रिव्होलुशन

(C) गन-पावडर रिव्होलुशन

(D) फोर्टीफीकेशन रिव्होलुशन

28. २०२१ मध्ये ARKTIKA-M N1 या नामाचा रिमोट सेन्सींग उपग्रह, हवामान आणि पर्यावरणाचा अभ्यास करण्यासाठी लॉन्च केला त्या देशाचे नाव पुढील प्रमाणे आहे

(A) चीन

(B) रशिया

(C) जर्मनी

(D) अमेरिका

29. नागरी आणि सैनिकी वापरण्यात येणारा तंत्रज्ञानास योग्य शब्दावली पुढील प्रमाणे संबोधण्यात येते

(A) कम्बांईनड टेक्नालॉजी

(B) ड्यूल युज (द्वि-उपयुक्तता) टेक्नालॉजी

(C) सिव्हील-मिलीटरी टेक्नालॉजी

(D) ऑल परपज टेक्नालॉजी

30. गैस टर्बाइन रिसर्च ईस्टब्लीशमेन्ट खालीलपैकी कोठे आहे ?

(A) हैद्राबाद

(B) मद्रास

(C) बेंगलुरु

(D) कोचिन

31. Nuclear Non-Proliferation Treaty (NPT) agreement was opened for signature in which year ?

(A) 1970

(B) 1947

(C) 1968

(D) 2001

32. The term "Tragedy of Commons" has been coined by

(A) Rachel Carson

(B) Garrett Hardin

(C) Alexander Von Humboldt

(D) Vandana Shiva

33. Which is the international body/ committee that works to protect the Rights of migrant workers around the world ?

(A) UNO

(B) CMW

(C) UNHRC

(D) ECOSOC

34. The international practice of not forcing refugees or asylum seekers to return to a country in which they face serious threat to their life or freedom is called

(A) No-comeback

(B) Non-repatriation

(C) Displaced Person (DP)

(D) Non-refoulement

31. अण्वस्त्र प्रसारबंदी करार कोणत्या वर्षी स्वाक्षरीसाठी खुला करण्यात आला ?

(A) १९७०

(B) १९४७

(C) १९६८

(D) २००१

32. ''ट्रॅजेडी ऑफ कामन्स'' ही संज्ञा कोणी तयार केली ?

(A) राचेल कारसेन

(B) गारेट हारढीन

(C) अलेक्झन्डर वान हमबोल्ड

(D) वंदना शिवा

33. जगभरातील स्थलांतरीत कामगारांच्या हक्कांचे संरक्षण करण्यासाठी कोणती आंतरराष्ट्रीय संस्था/समिती काम करते ?

(A) UNO

(B) CMW

(C) UNHRC

(D) ECOSOC

34. शरणार्थी किंवा आश्रय शोधणाऱ्यांना अशा देशात परत जाण्यास भाग न पाडण्याची आंतरराष्ट्रीय प्रथा ज्यामध्ये त्यांना त्यांच्या जीवाला किंवा स्वातंत्र्याला गंभीर धोका आहे

(A) पुनरागमन नाही

(B) परतफेड नाही

(C) विस्थापित व्यक्ती (DP)

(D) नान रिफ्युलेमेंट

35. When a country becomes member of the Nuclear Suppliers Group (NSG), it is entitled to

(A) Become member of NPT

(B) Waived from CTBT

(C) Get access to latest nuclear technologies

(D) Conduct nuclear test any time

35. एखादा देश आण्विक पूरवठादार गटा (NSG) सदस्य होतो तेव्हा त्याला _____ हक्क मिळतो.

(A) NPT चा सदस्य बनतो

(B) CTBT मधून सूटका

(C) अत्याधुनिक आण्विक तंत्रज्ञान मिळते

(D) आण्विक चाचणी घेण्याची मुभा मिळते

36. What is the highest natural cause of forest fire ?

(A) Lightning

(B) Summer

(C) Storm

(D) Drought

36. जंगलात आग लागण्याचे सर्वात महत्वाचे नैसर्गिक कारण कोणते ?

(A) वीज चमकण्यामुळे

(B) तीव्र उन्हाळ्या मुळे

(C) वादळ

(D) दुष्काळ

37. During disaster management, which step is more important ?

(A) Response

(B) Recovery

(C) Relief

(D) All of the above

37. आपत्तीचे व्यवस्थापन करताना सर्वात महत्वाचा टप्पा कोणता ?

(A) रिसपॉन्स

(B) रिकव्हरी

(C) रिलीफ

(D) वरील सर्व/तिन्ही

38. Where is the head quarter of Indian National Centre for Ocean Information Services ?

(A) New Delhi

(B) Mumbai

(C) Bengaluru

(D) Hyderabad

39. Ministry of disaster management in Maharashtra established in the year of

(A) 1962

(B) 1961

(C) 1960

(D) 1959

40. Kargil Review Committee was setup by the Govt. of India on July 29, 1999 headed by K. Subrahmanyam and three other members were

(A) Lt. Gen. D. B. Shekatkar, B. G. Verghese and Brajesh Mishra

(B) Lt. Gen. D. B. Shekatkar, Brajesh Mishra and Satish Chandra

(C) Lt. Gen. K. K. Hazari, Brajesh Mishra and Satish Chandra

(D) Lt. Gen. K. K. Hazari, B. G. Verghese and Satish Chandra

38. भारताच्या राष्ट्रीय महासागर सूचना केंद्राचे प्रमुख कार्यालय खालीलपैकी कोणत्या शहरात आहे ?

(A) नवी दिल्ली

(B) मुंबई

(C) बेंगलुरु

(D) हैद्राबाद

39. महाराष्ट्रात आपत्ती व्यवस्थापन मंत्रालयाची स्थापना कोणत्या वर्षी करण्यात आली ?

(A) १९६२

(B) १९६१

(C) १९६०

(D) १९५९

40. २९ जुलै १९९९ रोजी भारत सरकारने के. सुब्रमण्यम याच्या अध्यक्षतेखाली कारगिल आढावा समिती स्थापन केली होती. त्यात इतर तीन सदस्य होते

(A) ले. जन. डी.बी. शेकतकर, बी. जी. वरगीस आणि ब्रजेश मिश्रा

(B) ले. जन. डी. बी. शेकतकर, ब्रजेश मिश्रा आणि सतीश चंद्र

(C) ले. जन. के. के. हजारी, ब्रजेश मिश्रा आणि सतीश चंद्र

(D) ले. जन. के.के. हजारी, बी. जी. वरगीस आणि सतीश चंद्र

41. What is counter value strategy ?

(A) Nuclear missiles aimed at the enemy's population and industrial centers rather than its missiles

(B) Nuclear missiles aimed at its missiles establishment

(C) Nuclear missiles aimed at the enemy's military establishment

(D) All of the above

42. Who among the following is *not* proponent of "Just War" ?

(A) Michael Walzer

(B) Hugo Grotius

(C) Mahatma Gandhi

(D) St. Thomas Aquinas

43. UN peace enforcement activities is defined as

(A) UN actions compelling countries by force or threat of force to follow the terms of UN resolution

(B) UN actions to monitoring of cease fires

(C) UN actions to compelling countries separating combatants in third world conflicts

(D) UN actions to observing of cease fire between third world conflicts

41. काऊन्टर व्हॅल्यू स्ट्रॅटेजी म्हणजे काय ?

(A) अण्वीक क्षेपणास्त्रे हे शत्रुची क्षेपणास्त्राऐवजी शत्रुच्या नागरी वसाहती आणि औद्यौगिक केंद्रानाच लक्ष्य करतात

(B) अण्वीक क्षेपणास्त्रे ही शत्रुच्या क्षेपणास्त्र भंडारावर लक्ष्य केंद्रीत करतात

(C) अण्वीक क्षेपणास्त्रे ही शत्रूच्या लष्करी केंद्रानाच लक्ष्य करतात

(D) वरील सर्वाना लक्ष्य केले जाते

42. ''जस्ट वॉर'' या संकल्पनेचा खालीलपैकी कोण समर्थक **नाही** ?

(A) मायकल वालझर

(B) ह्युगो ग्रोशिअस

(C) महात्मा गांधी

(D) संत थॉमस एक्विनास

43. युनोच्या शांतता प्रस्थापित करण्याच्या कार्याला पुढीलप्रमाणे संबोधतात

(A) युनोच्या विविध ठरावांचे/निर्णयाचे पालन करण्यासाठी संयुक्तराष्ट्रे बलाचा वापर किंवा बलाचा वापर करण्याची धमकी देते

(B) युनो युद्धबंदी प्रक्रीयेची अंमलबजावणी करते

(C) तिसऱ्या जगातील देशातील युद्धखोरांना वेगळे करण्यासाठी भाग पाडण्यास कारवाई करते

(D) युनो तिसऱ्या जगातील राष्ट्रामध्ये असलेल्या युद्धबंदीचे निरीक्षण करते

44. "Al Qaeda" was formed in the year

(A) 1988

(B) 1989

(C) 1994

(D) 1995

45. NPT came into force in the year

(A) 1968

(B) 1967

(C) 1970

(D) 1974

46. China-Pakistan Economic Corridor (CPEC) was signed as agreement on which date and year ?

(A) 01st January 2000

(B) 20th April 2015

(C) 01st May 2014

(D) 14th August 2015

47. The two nation's friendship was "higher than mountains, deeper than oceans and sweeter than honey."
Who said this and which are the two countries referred here ?

(A) PM Narendra Modi – India and USA

(B) President Xi Jinping – China and Pakistan

(C) Dr. Man Mohan Singh – India and Bangladesh

(D) Vladimir Putin – Russia and China

44. ''अल-कायदा'' या संघटनाची स्थापना कोणत्या वर्षी करण्यात आली ?

(A) १९८८

(B) १९८९

(C) १९९४

(D) १९९५

45. अण्वस्त्र प्रसारबंदी करार (NPT) हा कोणत्या वर्षात अस्तीत्वात आला ?

(A) १९६८

(B) १९६७

(C) १९७०

(D) १९७४

46. चायना-पाकिस्तान इकॉनॉमिक कॉरिडॉर करार कोणत्या तारखेला आणि कोणत्या वर्षी झाला ?

(A) ०१ जानेवरी २०००

(B) २० अप्रैल २०१५

(C) ०१ मै २०१४

(D) १४ ऑगस्त २०१५

47. दोन राष्ट्रांची मैत्री ''डोंगराहून उंच महासागरापेक्षा खोल आणि मघापेक्षा गोड असे कोणी म्हणटले आहे आणि येथे कोणत्या दोन देशांचा उल्लेख आहे ?

(A) पी.एम. नरेन्द्र मोदी – भारत आणि यु.एस.ए.

(B) राष्ट्रपति क्षी-जीनपींग – चायना आणि पाकिस्तान

(C) डॉ. मन मोहन सिंग – भारत आणि बंगलादेश

(D) वलादीमीर पूतीन – राशीया आणि चायना

48. When was Look East Policy launched and who was the Prime Minister at that time ?

(A) 1975 – Smt. Indira Gandhi

(B) 1950 – Jawaharlal Nehru

(C) 1991 – Shri Narasimha Rao

(D) 2015 – Shri Narendra Modi

49. Indian Navy acquired a 3rd stealth guided missile destroyer ship on 20 October 2023. What is its name and who designed it ?

(A) INS Vikrant – Mazgaon Dock

(B) Imphal – Warship Design Bureau (WDB)

(C) INS Samudra – Vishakapatnam Port Authority

(D) Angre – MDSL, Maharashtra

50. The war-strategy of doing many small actions resulting in larger land aggression is called

(A) Partial battle

(B) Salami slicing

(C) Low-Hanging Fruit Strategy

(D) Sun-zu warfare

48. लुक ईस्ट पॉलिसी कधी सुरू झाली आणि त्यावेळी भारताचे पंतप्रधान कोण होते ?

(A) १९७५ – श्रीमती इंदिरा गांधी

(B) १९५० – जवाहरलाल नेहरू

(C) १९९१ – श्री नरसिम्हा राव

(D) २०१५ – श्री नरेन्द्र मोदी

49. भारतीय नौदलाने २० ऑक्टोबर २०२३ रोजी तिसरे स्टेल्थ मार्गदर्शित क्षेपणास्त्र-विनाशक जहाज ताब्यात घेतले. त्याचे नाव आणि त्याची रचना कोणी केली ?

(A) अई.एन.एस. विक्रांत – माझगाव डॉक

(B) ईम्फाल – वारशीप डीजाइन ब्यूरे (WDB)

(C) आई.एन.एस. समूद्रा – विशाखापटनम पोर्ट अथोरिटी

(D) आगरे – एम.डी.एस.एल., महाराष्ट्र

50. अनेक लहान-लहान कृती करून मोठ्या जमीनीवर आक्रमण करण्याच्या युद्धनीतीला म्हणतात

(A) आंशिक युद्धनीती

(B) सलामी स्लैसिंग

(C) ''कमी (ऊंचीवट लागणाऱ्या अंतरावर) लटकणारे फळ'' तोडप्याची नीती

(D) सुन-त्झु युद्धनीती

51. What is negative peace ?

i. Absence of war and violence

ii. Maintenance of law and order

iii. Provides welfare services to people

(A) All three are correct

(B) All three are wrong

(C) Only i and ii are correct

(D) Only ii and iii are correct

52. Uniting for peace resolution was adopted by the UN General Assembly in the wake of

(A) Korean crisis

(B) Hungarian crisis

(C) Suez crisis

(D) Cuban missile crisis

53. What is "Conflict Resolution" ?

i. It aims at addressing the root cause of the conflict

ii. It aims at preventing the recurrence of conflict

iii. It aims at managing the conflict

(A) All three are correct

(B) All three are wrong

(C) Only i and ii are correct

(D) Only ii and iii are correct

51. नकारात्मक शांतता म्हणजे काय ?

i. युद्ध आणि हिंसेचे अस्तित्वच नसणे

ii. कायदा आणि सुव्यवस्थेची अंमलबजावणी

iii. जनतेला कल्याणकारी योजनांचा लाभ देते

(A) तिन्ही अर्थ बरोबर आहेत

(B) तिन्ही पर्यायाचे अर्थ चूक आहेत

(C) फक्त i आणि ii बरोबर आहेत

(D) फक्त ii आणि iii बरोबर आहेत

52. शांततेसाठी ऐक्य हा ठराव संयुक्तराष्ट्रांच्या आमसभेत पारीत झाला तो पुढील समस्येचे निराकरण करण्यासाठी

(A) कोरीआचा संघर्ष

(B) हंगेरीयाचे संकट

(C) सुएझ कालव्याचे संकट

(D) क्युबाचे क्षेपणास्त्रा संदर्भातील संकट

53. ''संघर्ष निवारण'' म्हणजे काय ?

i. संघर्षाचे मूळ कारण शोधणे

ii. संघर्षाची पुनरावृत्ती टाळणे

iii. संघर्षाचे व्यवस्थापन करणे

(A) तिन्ही अर्थ बरोबर आहेत

(B) तिन्ही पर्यायाचे अर्थ चूक आहेत

(C) फक्त i आणि ii बरोबर आहेत

(D) फक्त ii आणि iii बरोबर आहेत

54. UN peace keeping operation

i. Is instituted with the consent of conflicting countries

ii. Use of weapons is not allowed

iii. Use of weapons is allowed only for self defence

iv. Aims at punishing the invader

(A) All are correct

(B) All are wrong

(C) Only i, ii and iii are correct

(D) Only ii, iii and iv are correct

55. Read Assertion (A) and Reason (R) carefully and select the correct option. What is conflict ?

Assertion (A) : Conflict arises because of the incompatibility of the interests.

Reason (R) : Incompatibility of the interests can be over material and non-material issues as well.

(A) (A) and (R) both are correct and (R) is the correct explanation of (A)

(B) (A) and (R) both are correct but (R) is not the correct explanation of (A)

(C) Both are wrong

(D) (A) is correct but (R) is wrong

54. संयुक्तराष्ट्रांची शांतता प्रस्थापित करण्याची मोहीम म्हणजे

i. संघर्ष करणाऱ्या दोन्ही/संबंधित राष्ट्रांशी संपर्क करणे

ii. शस्त्रास्त्राचा वापर निशिद्ध मानण्यात येतो

iii. फक्त स्वसंरक्षणासाठी शस्त्रास्त्र वापरण्यास मान्यता

iv. आक्रमक राष्ट्राला शिक्षा करणे

(A) सर्व पर्याय बरोबर आहेत

(B) सर्व पर्याय चूक आहेत

(C) फक्त i, ii आणि iii बरोबर आहेत

(D) फक्त ii, iii आणि iv पर्याय बरोबर आहेत

55. विधान (A) आणि कारण (R) काळजीपूर्वक वाचून, योग्य पर्याय निवडावा.
संघर्ष म्हणजे काय ?

विधान (A) : संघर्ष उद्‌भवण्याचे कारण म्हणजे हित साध्य होत नाही म्हणून संघर्ष.

कारण (R) : हित साध्य होत नाही कारण मेटिरीयल आणि नॉन मेटिरीयल इश्यूज.

(A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर (R) म्हणजे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण

(B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर पण (R) म्हणजे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही

(C) दोन्हीही पण चूक

(D) (A) बरोबर आहे पण (R) चूक आहे

56. The Coalition for Disaster Resilient Infrastructure (CDRI) that aims to promote the resilience of new and existing infrastructure systems to climate and disaster risks in support of sustainable development is a partnership of

1. National governments
2. UN agencies and programmes
3. Multilateral development banks and financing mechanisms

Select the correct option :

(A) 1 and 2 only
(B) 2 only
(C) 1 and 3 only
(D) 1, 2 and 3

57. Name the relief operation launched by Indian Air Force in the wake of heavy rain and flood in Uttarakhand in June 2013.

(A) Operation 'Save'
(B) Operation 'Surya Hope'
(C) Operation 'Madad'
(D) Operation 'Rahat'

58. Which type of aircraft is put into action to rescue the people from the flood ?

(A) Fighter Aircraft
(B) Fixed Wing Transport Aircraft
(C) Multirole Helicopter
(D) Trainer Aircraft

56. द कोअलिशन फॉर डिझास्टर रेझिलिएंट इन्फ्रास्ट्रक्चर (CDRI) ही संस्था शाश्वत विकासाच्या समर्थनार्थ, हवमान आणि आपत्तीच्या जोखमींना तोंड देण्यासाठी नवीन व विद्यमान पायाभूत सुविधा प्रणालीच्या लवचिकतेला चालना देण्याचे उद्दिष्ट ठेवण्याची पुढील घटकासह भागीदारी असते

1. नॅशनल गव्हर्नमेन्ट
2. संयुक्त राष्ट्राचे कार्यक्रम व विविध उपसंघटन
3. विविध बँक आणि आर्थिक मॅकॅनिज्म

अचूक पर्याय निवडा :

(A) 1 आणि 2 फक्त
(B) 2 फक्त
(C) 1 आणि 3 फक्त
(D) 1, 2 आणि 3

57. जून २०१३ मध्ये उत्तराखंडमध्ये अतिवृष्टी आणि महापुर आल्यावर भारतीय हवाई दलाने स्थानिक प्रशासन मदत करण्यासाठी जी मोहीम राबविली ती कोणत्या नावने सुपरिचित आहे ?

(A) ऑपरेशन 'सेव्ह'
(B) ऑपरेशन 'सूर्य होप'
(C) ऑपरेशन 'मदत'
(D) ऑपरेशन 'राहात'

58. महापुरात अटकलेल्या लोकांना मदत करण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या विमानांचा वापर केला जातो ?

(A) फायटर एअरक्रॉफ्ट
(B) फिक्स्ड विंग ट्रान्सपोर्ट एअरक्रॉफ्ट
(C) मल्टीरोल हेलीकॉप्टर्स
(D) ट्रेनर एअरक्रॉफ्ट

59. When Bhopal Gas Disaster took place ?

(A) On December 2, 1984

(B) On November 2, 1984

(C) On December 3, 1985

(D) On December 2, 1980

60. Which warfare has been heralded as the dawn of new revolution in Military Affairs ?

(A) Chemical Warfare

(B) Economic Warfare

(C) Psychological Warfare

(D) Information Warfare

61. Kautilya was born in

(A) 375 BC

(B) 370 BC

(C) 365 BC

(D) 360 BC

62. Which Committee recommended creation of the post of the 'Chief of Defence Staff (CDS)' ?

(A) Standing Committee on Defence

(B) Indian Defence Committee

(C) National Defence Committee

(D) Kargil Review Committee

59. भोपाल येथे गॅस ट्रेजडी (विषारी वायुंची गळती) केव्हा घटली ?

(A) डिसेंबर २, १९८४

(B) नोव्हेंबर २, १९८४

(C) डिसेंबर ३, १९८५

(D) डिसेंबर २, १९८०

60. कोणत्या युद्धपद्धतीच्या घोषणेमुळे लष्करी क्षेत्रात क्रांतीमुळे नवीन पहाट झाली ?

(A) रासायनिक युद्धपद्धती

(B) आर्थिक युद्धपद्धती

(C) मानसशास्त्रीय युद्धपद्धती

(D) ईनफॉर्मेशन वॉरफेअर

61. कौटिल्याचा जन्म केव्हा झाला ?

(A) इ.स. पूर्व ३७५

(B) इ.स. पूर्व ३७०

(C) इ.स. पूर्व ३६५

(D) इ.स. पूर्व ३६०

62. 'चीफ ऑफ डिफेन्स स्टाफ' हे पद निर्माण करण्याची शिफारस खालीलपैकी कोणत्या समितीने केली ?

(A) स्टॅन्डींग कमिटी ऑन डिफेन्स

(B) इन्डीयन डिफेन्स कमिटी

(C) नेशनल डिफेन्स कमिटी

(D) कारगिल रिव्यूव कमिटी

63. Malabar exercise started in the year of _____ along the Malabar Coast as a bilateral exercise between India and USA.
(A) 1991
(B) 1992
(C) 1993
(D) 1994

64. What are the 3 'C's of nuclear deterrence ?
(A) Capabilities, Commitment and Communication
(B) Command, Control and Communication
(C) Command, Control and Celerity
(D) Capabilities, Celerity and Communication

65. Who had stated that "War is nothing else than a continuation of political transaction intermingled with different means" ?
(A) W. Michell
(B) Carlvon Clausewitz
(C) Mao Zedong
(D) Che Guevera

66. Which "capability" is one of the governing and main factor to enrich the economic and military power of the nation ?
(A) Technological Capability
(B) Manpower Capability
(C) Agricultural Capability
(D) Bio-Technology Capability

63. भारत आणि अमेरिका द्विपक्षीय संबंधाचा भाग म्हणून मलबार सागर किनाऱ्यालागत युद्ध सराव खालीलपैकी कोणत्या वर्षी करण्यात आला ?
(A) १९९१
(B) १९९२
(C) १९९३
(D) १९९४

64. अण्वीक प्ररोधनाशी संबंधित 3 'C' खालीलपैकी कोणाशी संबंधित आहे ?
(A) कपॅबिलीटीज, कमिटमेंन्ट ॲन्ड कम्युनिकेशन
(B) कमांड, कंन्ट्रोल ॲन्ड कम्युनिकेशन
(C) कमांड, कंन्ट्रोल ॲन्ड सेलेरीटी
(D) कपॅबिलीटीज, सेलेरीटी ॲन्ड कम्युनिकेशन

65. ''युद्ध हे दुसरे-तिसरे काही नसुन राजकीय व्यवहाराचे सातत्य असुन वेगवेगळ्या मार्गाने ते एकमेकाशी संबंधित आहे'' हे विधान कोणी केले आहे ?
(A) डब्ल्यू. मिशैल
(B) कार्लवान क्लोट्जवीज
(C) माओ झेडांग
(D) चे गुवेरा

66. देश आर्थिक व लष्करी दृष्टीकोनातून अधिक शक्तीशाली बनण्यासाठी कोणती "क्षमता" ही प्रमुख व महत्वपूर्ण भूमिका निभावू शकते ?
(A) टेक्नालॉजिकल क्षमता
(B) मानवीशक्तीची क्षमता
(C) कृषी उत्पादनाची क्षमता
(D) जैवतंत्रज्ञान/जैवतांत्रिक क्षमता

67. IGMDP (Integrated Guided Missile Development Programme) was launched in the year

(A) 1983

(B) 1985

(C) 1987

(D) 1990

68. Popularly known as 'China Killer' missile is

(A) Prithvi-III

(B) Sagarika

(C) Agni-V

(D) Sourya

69. Anthrax is a

(A) Bacteria

(B) Virus

(C) Protozoa

(D) Fungus

70. Where was the tabletop exercise for ASEAN women officers conducted by the Indian Army ?

(A) Mumbai

(B) New Delhi

(C) Kolkata

(D) Chennai

67. ईन्टीग्रेटेड गाईडेड मिसाईल डेव्हलपमेंन्ट प्रोग्राम कोणत्या वर्षापासून सुरू करण्यात आला ?

(A) १९८३

(B) १९८५

(C) १९८७

(D) १९९०

68. खालीलपैकी कोणते क्षेपणास्त्र हे 'चायना किलर' म्हणून प्रसिद्ध आहे ?

(A) पृथ्वी-३

(B) सागरीका

(C) अग्नी-V

(D) शौर्य

69. ॲन्थ्रेक्स म्हणजे

(A) बॅक्टेरीया

(B) व्हायरस

(C) प्रोटोजोआ

(D) फंगस

70. भारतीय सैन्यदलाने आशियन महिला अधिकाऱ्यांसाठी टेबलटॉप सराव कोणत्या शहरात आयोजित केला होता ?

(A) मुंबई

(B) न्यू दिल्ली

(C) कलकत्ता

(D) चेन्नई

71. "NATO" stands for

(A) North Armament Treaty Organisation

(B) North American Territorial Organisation

(C) Northern Alliance Territorial Organisation

(D) North Atlantic Treaty Organisation

72. In which year was the Treaty of Westphalia signed ?

(A) 1789

(B) 1648

(C) 1468

(D) 1879

73. Which of the following is *not* a means of pacific settlement of disputes ?

(A) Arbitration

(B) Negotiation

(C) Mediation

(D) Blockade

74. Which one of the following is the oldest theory of the origin of "State" ?

(A) Evolutionary Theory

(B) Patriarchal and Matriarchal Theory

(C) Force Theory

(D) Divine Origin Theory

71. ''नाटो'' या संघटनाचे पूर्ण स्वरूप पुढीलप्रमाणे आहे

(A) नॉर्थ अर्मामेन्ट ट्रिटी ऑर्गनायजेशन

(B) नॉर्थ अमेरिकन टेरीटोरीयळ ऑर्गनायजेशन

(C) नॉर्दन अलायन्स टेरीटोरीयळ ऑर्गनायजेशन

(D) नॉर्थ अटलांटिक ट्रिटी ऑर्गनायजेशन

72. वेस्टफालिया करारावर कोणत्या वर्षात स्वाक्षरी झाली ?

(A) १७८९

(B) १६४८

(C) १४६८

(D) १८७९

73. पुढीलपैकी कोणते वादविवादांचे निराकरण करण्याचे साधन **नाही** ?

(A) लवाद

(B) वाटाघाटी

(C) मध्यस्थी

(D) नाकाबंदी

74. खालीलपैकी कोणता ''राज्य'' उत्पत्तीचा सिद्धान्त सर्वात जुना आहे ?

(A) उत्क्रांती सिद्धान्त

(B) पितृसत्ताक आणि मातृसत्ताक सिद्धान्त

(C) बल सिद्धान्त

(D) दिव्य मूल सिद्धान्त

75. When the Non Proliferation Treaty (NPT) was signed ?

(A) On 1st July 1967

(B) On 1st March 1965

(C) On 1st July 1968

(D) On 1st June 1968

76. Which of the following is *not* a type of IPR covered by the TRIPS Agreement ?

(A) Patents

(B) Trademarks

(C) Industrial designs

(D) Trade secrets

77. According to SIPRI Year Book 2023, which country has largest global share in the export of major Arms during 2018-22 ?

(A) Russia

(B) USA

(C) China

(D) France

78. Which one of the following is *not* an element of war finance ?

(A) Taxation

(B) Debt

(C) Voluntary contribution

(D) Establishment of Financial Institutions

75. अणु-प्रसारबंदी करारावर केव्हा स्वाक्षरी करण्यात आली ?

(A) 1 जुलै 1967

(B) 1 मार्च 1965

(C) 1 जुलै 1968

(D) 1 जून 1968

76. पुढीलपैकी कोणता घटक हा ट्रीप्स या करारात समाविष्ट करण्यात आला **नाही** ?

(A) पेटन्ट

(B) ट्रेडमार्क

(C) इन्डस्ट्रीयल डिझाईन

(D) ट्रेड सिक्रेट

77. सिप्री-2023 च्या वार्षिक अहवाळानुसार २०१८-२२ या काळात जागतिक सहभागाचा विचार करता पुढीलपैकी कोणता देश शस्त्रास्त्र निर्यातीमध्ये प्रथम होता ?

(A) रशिया

(B) अमेरिका

(C) चीन

(D) फ्रान्स

78. पुढीलपैकी कोणता घटक युद्धनिधीचा घटक **नाही** ?

(A) टॅक्सेशन

(B) डिबिट

(C) व्हॉलेन्टीअरी कॉन्ट्रीबुशन

(D) एस्टॅब्लीशमेंन्ट ऑफ फायनानशियल ईन्स्टीट्यूशनस्

79. Which one of the following organisations is *not* Bretton Woods Institution ?

(A) The World Bank

(B) International Monetary Fund

(C) Asian Infrastructure Investment Bank

(D) The World Trade Organisation

80. "Balance of Power is an equilibrium or a certain amount of stability in power relations that under favourable conditions is produced by an alliance of states or by other devices."

(A) George Schwarzenberger

(B) Sidney B. Fay

(C) Hans. J. Morgenthau

(D) Lord Castlereagh

81. Arms control aims at

(A) Armament

(B) Disarmament

(C) Strengthening deterrence

(D) Weakening deterrence

82. How long did the NPT states parties decide to extend the NPT in 1995 ?

(A) The NPT was extended until the next Review Conference

(B) The NPT was dissolved after its completion of 25 years

(C) The NPT was extended for another 25 years

(D) The NPT was extended for an indefinite period

79. पुढीलपैकी कोणते संघटन हे ब्रिटन वुड्स इंस्टीट्यूशनशी संबंधित **नाही** ?

(A) जागतिक बँक

(B) इन्टरनैशनल मॉनेटरी फन्ड

(C) आशियान इन्फ्रास्ट्रक्चर इन्वेस्टमेन्ट बँक

(D) जागतिक व्यापार संघटन

80. "पावर बॅलन्स हा एक समतोल किंवा शक्ती संबंधामधील स्थिरता आहे जी अनुकूल परिस्थितीत राज्यांच्या युती द्वारे किंवा इतर उपकरणा द्वारे तयार केली जाते."

(A) जोर्ज शेवरजेनगर

(B) सीडनी ब. फेअ

(C) हन्स जे. मग्रन्थो

(D) लॉर्ड कास्टलेरेग

81. शस्त्र नियंत्रणाचे उद्दिष्ट आहे

(A) शस्त्रास्त्रीकरण

(B) नि:शस्त्रीकरण

(C) प्ररोधन मजबूत करणे

(D) प्ररोधन कमकुवत करणे

82. १९९५ मध्ये 'अण्वस्त्र प्रसारबंदी करार' आयोजित करणाऱ्या राष्ट्रांनी या कराराचा काळखंड किती वर्षोपर्यंत वाढविण्याचा निर्णय घेतला ?

(A) हा करार पुढील पुनरावलोकन परिषदेपर्यंत वाढविण्याचा निर्णय घेतला

(B) २५ वर्षे पूर्ण झाल्यावर हा करार विसर्जित करण्यात येईल

(C) हा करार पुन्हा पुढील २५ वर्षापर्यंत वाढविण्यात आला

(D) हा कराराची काळमर्यादा अनिश्चित काळखंडापर्यंत वाढविण्यात आली

83. Which State renounced its nuclear weapons and joined the NPT as a NNWS in 1992 ?

(A) Ukraine

(B) South Africa

(C) Israel

(D) Cuba

84. The Panchsheel Agreement served as the foundation for relations between which two countries ?

(A) India and China

(B) India and Bangladesh

(C) India and Pakistan

(D) China and Pakistan

85. The Australia Group was formed in the year

(A) 1984

(B) 1985

(C) 1986

(D) 1987

86. The 'extradition' is granted in which of the following cases ?

(A) In civil cases

(B) In all cases

(C) In criminal cases

(D) No cases

83. खालीलपैकी कोणत्या राज्याने आपल्या अण्वस्त्राचा त्याग केला आणि १९९२ मध्ये एन.एन.डब्ल्यू.एस. म्हणून अण्वस्त्र प्रसारबंदी करार (एन.पी.टी.) मध्ये सामील झाले ?

(A) युक्रेन

(B) दक्षिण अफ्रीका

(C) ईस्त्राएल

(D) क्यूबा

84. पंचशील करार हा कोणत्या दोन देशातील द्वीपक्षीय संबंधाचा पाया मानला जातो ?

(A) भारत आणि चीन

(B) भारत आणि बांगलादेश

(C) भारत आणि पाकिस्तान

(D) चीन आणि पाकिस्तान

85. ऑस्ट्रेलिया ग्रूप पुढीलपैकी कोणत्या वर्षी स्थापन करण्यात आला ?

(A) १९८४

(B) १९८५

(C) १९८६

(D) १९८७

86. 'प्रत्यार्पण' पुढीलपैकी कोणत्या प्रकरणात दिले जाते ?

(A) सिव्हील केसेस

(B) इन ऑल केसेस

(C) क्रिमिनल केसेस मध्ये

(D) नो केसेस

87. Estrada doctrine relates to which of the following ?

(A) Recognition of a government

(B) Delimitation of boundaries

(C) Recognition of a state

(D) Jurisdiction over aliens

88. What is *not* true about cultural violence ?

(A) Justification of structural violence

(B) Justification of direct and indirect violence

(C) Legitimation of all kind of violence

(D) Critique of all kind of violence

89. Structural violence is a

(A) Direct violence

(B) Indirect violence

(C) Physical violence

(D) Cultural violence

90. Who propounded the Structural Theory of Imperialism ?

(A) Barry Buzan

(B) Henry Kissinger

(C) Johan Galtung

(D) Stephen Cohen

87. ईस्ट्रडा तत्वप्रणाली पुढीलपैकी कोणाशी संबंधित आहे ?

(A) नवीन अस्तित्वात आलेल्या शासनाला मान्यता

(B) सीमानिश्चीतीच्या संदर्भात

(C) राज्यांना मान्यता

(D) आधिकारक्षेत्र

88. सांस्कृतिक हिंसाचाराबद्दल जे सत्य **नाही**

(A) संरचनात्मक हिंसाचाराचे औचित्य

(B) प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष हिंसाचाराचे औचित्य

(C) सर्व प्रकाराच्या हिंसाचाराचा कायदेशीर मान्यता

(D) सर्व प्रकाराच्या हिंसाचाराची टीका

89. संरचनात्मक हिंसा म्हणजे

(A) प्रत्यक्ष हिंसा

(B) अप्रत्यक्ष हिंसा

(C) फिजिकल हिंसा

(D) सांस्कृतिक हिंसा

90. साम्राज्यवादाचा संरचनात्मक सिद्धांताचे कोण समर्थक होते ?

(A) बॅरी बुझन

(B) हेन्री किसीन्जर

(C) जॉन गॉलटुंग

(D) स्टीफन कोहीन

91. The Russian Parliament (Duma) passed a Bill on October 18, 2023 which resulted in

(A) Stop the attacks on Ukraine

(B) Revoke its ratification of CTBT

(C) Selling oil to India

(D) Keep its nuclear strike capability ready

92. Which is the Indian agency mandated to investigate money-laundering cases ?

(A) Director General of Police (DGP)

(B) Finance Ministry of Union Govt.

(C) The Directorate of Enforcement

(D) Central Bureau of Investigation (CBI)

93. What is the extent of punishment in money-laundering offences ?

(A) Imprisonment for not less than three years extending upto seven or ten years + fine of five lakhs rupees

(B) Jail for ten years and fine of one crore rupees

(C) Jail for fifteen years + 10 lakhs fine

(D) Imprisonment for life and fine of five lakhs rupees

91. रशियन संसदने (ड्युमा) १८ आक्टोबर २०२३ रोजी एक विधेयक मंजूर केले ज्याचा काय परिणाम झाला ?

(A) युक्रेनाश्चे हल्ले कमी झाले

(B) CTBT करारातूनामाघार घेतली

(C) भारताला तेल विकले

(D) आण्विक स्ट्राइक क्षमता तयार ठेवली

92. मनी–लॉन्ड्रिंग प्रकरणांची चौकशी करण्यासाठी बनलेली भारतीय संस्था कोणती आहे ?

(A) पोलीस महासंचालक

(B) केन्द्रीय वित्त मंत्रालय

(C) अंमलबजावणी संचालनालय

(D) केंद्रीय अन्वेषण ब्यूरो

93. मनी–लॉन्ड्रिंगच्या गुन्ह्यांमध्ये शिक्षेची मर्यादा किती आहे ?

(A) तीन किंवा तीन वर्षांपेक्षा अधिक (ज्याला सात वर्षांपर्यंत वाढवता येईल) आणि पाच लाख रुपये दंड

(B) दहा वर्ष कारावास व एक कोटी रुपये दंड

(C) पन्द्रा वर्ष कारावास व दहा लाख रुपये दंड

(D) आजन्म कारावास आणि पाच लाख रुपये दंड

94. Which was the first Non-Arab country in the world to recognize Palestine Liberation Organisation (PLO) ?

(A) China – 1967

(B) India – 1974

(C) USA – 2000

(D) Russia – 1992

95. The self-immolation of Tunisian road-side fruit seller Mohamed Bouazizi escalated into

(A) Fall of Tunisian Government

(B) Israel-Palestine war

(C) Arab Spring

(D) US invasion of Tunisia

96. Thucydides was

(A) A Spanish historian

(B) A Greek historian

(C) A French philosopher

(D) A German ideologue

97. Who made the statement "War is the Continuation of Politics by other means" ?

(A) Karl Von Clausewitz

(B) Mary Kaldor

(C) David Kilkullen

(D) Michael Walzer

94. पॅलेस्टाईन मुक्ती संघटनाला सर्वात प्रथम कोणत्या नॉनअरब राष्ट्राने मान्यता दिली ?

(A) चीन – १९६७

(B) भारत – १९७४

(C) अमेरिका – २०००

(D) रशिया – १९९२

95. ट्युनिशियातील मोहम्मद बुआजीजी ह्या रस्त्यावर फलविक्री करणाऱ्या ईसमाने आत्मदहन केले सदर घटना कोणशी संबंधित आहे ?

(A) ट्युनिशियाचे सरकार गडगडले

(B) इस्त्राइल–पॅलेस्टाईनचे युद्धास सुरुवात

(C) अरब स्प्रिंग

(D) अमेरिकेचा ट्युनिशियात हस्तक्षेप

96. थुशीडाईड हे

(A) स्पॅनिश इतिहासकार होते

(B) ग्रीक इतिहासकार होते

(C) फ्रेंच तत्वज्ञानी/तत्वेकता होते

(D) जर्मन विचारधारा प्रवर्तक होते

97. ''युद्ध म्हणजे इतर मार्गाने राजकारण चालू ठेवणे''. हे विधान खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने केले ?

(A) कार्ल व्होन क्लॉजविट्ज

(B) मेरी कालडोर

(C) डेव्हीड किलकुलीन

(D) मायकल वालझेर

98. If any country disobey or violates Geneva Convention, that country is

(A) Punished by cancelling its UN membership

(B) USA will apply sanctions on that country

(C) Asked to pay fine to UNO

(D) There is no punishment for violating

99. Is there any international law that limits the effects of armed conflicts and establish what can and cannot be done in an armed conflict ?

(A) No, none of such laws exist

(B) "All is fair in war", so no rules of war

(C) International Humanitarian Law (IHL) applies

(D) The UN laws of war applies to all conflicts

100. Who has given the concept of 'imagined community' ?

(A) Ernest Gellner

(B) Anthony D. Smith

(C) Benedict Anderson

(D) Eric Hobsbawm

98. जर कोणत्याही देशाने जिनिव्हा करारांचे उल्लंघन केले किंवा नियमांचे परीधीच्या बाहेरगेले तर त्या देशावर

(A) त्या देशाचे UN (संयुक्त राष्ट्र परिषद) चे सदस्यत्व रद्द होते

(B) USA (यू.एस.ए.) त्या देशावर निर्बंध लागू करेल

(C) त्या देशाला UN (संयुक्त राष्ट्र परिषद) ला दंड मरण्यास सांगितले जाते

(D) अशा उल्लंघनांसाठी कोणतीही शिक्षा नाही

99. सशस्त्र संघर्षाच्या परिणामवर मर्यादा घालणारा आणि सशस्त्र संघर्षात काय केले जाऊ शकते आणि काय केले जाऊ शकत नाही है स्थापित करणारा कोणता अंतरराष्ट्रीय कायदा आहे का ?

(A) नाही, असे कायदे अस्तित्वात नाही

(B) ''युद्धात सर्व काही न्याय्य आहे'', त्यामुळे काही कायदे नाही

(C) अंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायदा लागू होतो

(D) यू एन (UN) युद्धाचे कायदे सर्व संघर्षांना लागू होतात

100. 'काल्पनिक समुदायाची' संकल्पना पुढीलपैकी कोणी मांडली ?

(A) अर्नेस्ट जेलनर

(B) ॲन्थोनी डी. स्मिथ

(C) बेनेडिक्ट ॲंडरसन

(D) एरिक हॉब्सबॉम

ROUGH WORK